

Perhehoidon toimintaohje

Elämän tuki, Perhehoito

Perhehoidon toimintaohje 2022

Johtoryhmä 21.12.2021

Yhtymähallitus 22.2.2022

ETEVA

Sisältö

1 Perhehoidon toimintaympäristö	5
1.1 Perhehoidon säädöstausta	5
1.2 Perhehoidon tarkoitus ja tavoite	5
1.3 Perhehoidon organisaatio	6
1.4 Perhehoidon muodot	6
1.4.1 Pitkäaikainen perhehoito.....	6
1.4.2 Lyhytaikainen perhehoito	7
1.4.3 Osavuorokautinen perhehoito.....	7
1.4.4 Itsenäistymisvaiheen perhehoito.....	7
2 Perhehoidon prosessi	8
2.1 Ennakovalmennus.....	8
2.2 Perhehoitoon sijoittaminen	8
2.3 Perhehoidon toteuttaminen ja arvioiminen	9
2.4 Perhehoidon päättymisen.....	9
3 Perhehoitajien rekrytointi	10
4 Perhehoitajan hyväksymisen edellytykset	11
4.1 Ennakovalmennus.....	11
4.2 Perhehoitajan valmiudet	11
4.3 Perhehoitajan taustan selvittäminen.....	12
4.4 Ehdottomat esteet perhehoitajana toimimiselle.....	12
5 Perhekodin hyväksymisen edellytykset	13
5.1 Millainen perhekodin tulee olla	13
5.2 Perhekodin koko.....	13
6 Toimeksiantosopimus	15
6.1 Toimeksiantosopimuksen sisältö	15
6.2 Toimeksiantosopimuksen irtisanominen ja purkaminen	16
7 Perhehoidon palkkiot ja korvaukset	17
7.1 Hoitopalkkio.....	17
7.2 Kulukorvaus	18
7.2.1 Pitkäaikainen perhehoito.....	18
7.2.2 Lyhytaikainen perhehoito	19
7.2.3 Osavuorokautinen perhehoito.....	19
7.2.4 Ensitapaaminen ja tutustumiskäynnit.....	19

7.3	Käynnistämiskorvaus	19
7.4	Matkakorvaukset	20
7.5	Maksut perhehoidon keskeytyksen ajalta.....	20
7.5.1	Perhehoitajan sairastuessa	20
7.5.2	Perhehoidon keskeytyessä perhehoitajasta riippumattomasta syystä	20
8	Perhehoitajan asema	22
8.1	Tietojensaantioikeus.....	22
8.2	Vaitiolovelvollisuus	22
8.3	Ilmoitusvelvollisuus.....	22
8.4	Oikeus vapaaseen	22
8.5	Eläketurva.....	23
8.6	Perhehoitajan vakuutusturva.....	23
8.7	Pitkäaikaisen perhehoitajan hyvinvointi ja terveystarkastus	24
8.8	Perhehoitajan tuki	24
8.8.1	Vastuutyöntekijän nimeäminen.....	24
8.8.2	Ohjaus- ja valvontakäynnit.....	24
8.8.3	Täydennyskoulutus, vertaisryhmätoiminta ja työnohjaus	25
8.8.4	Perhehoitajan muistaminen	25
8.9	Lääkehoidon vastuut.....	25
8.9.1	Lääkehoidon vastuu pitkäaikaisessa perhehoidossa.....	26
8.9.2	Lääkehoidon vastuu lyhytaikaisessa ja osavuorokautisessa perhehoidossa	26
9	Perhehoidossa olevaa henkilöä koskevat asiat.....	27
9.1	Perhehoidossa olevan henkilön vakuutukset.....	27
9.2	Perhehoidossa olevan henkilön yksityis- ja käyttövarat.....	27
10	Perhehoidon päättyminen.....	28
10.1	Perhehoitaja lopettaa toiminnan.....	28
10.2	Perhehoidossa olevan henkilön tarpeet muuttuvat	28
10.3	Perhehoidossa oleva henkilö kuolee perhekodissa	28
10.4	Perhehoitajan siirtyminen eläkkeelle.....	29
10.5	Perhehoitosuhteen purkaminen.....	29
10.6	Hoitopalkkio ja kulukorvaus perhehoidon päättyessä	29
	Liite 1 Perhehoitoyksikön yhteystiedot.....	30
	Liite 2 Perhehoidon tasot	31
	Liite 3 Perhehoitajien palkkiot ja kulukorvaus.....	32
	Liite 4 Toimintaohje tapaturman sattuessa.....	33
	Liite 5 Hyvinvointi ja terveystarkastus.....	34

Perhehoidon toimintaohje

1 Perhehoidon toimintaympäristö

Eteva kuntayhtymän perhehoitoyksikön perhehoidon toimintaohje on hallinnollinen ohje siitä, miten Etevan alueella toteutetaan **toimeksiantosopimussuhteista** perhehoitoa. Toimintaohjeen tavoitteena on luoda Etevan alueelle yhtenäinen perhehoidon toteuttamistapa, lisätä ja kehittää perhehoitoa.

1.1 Perhehoidon säädöstausta

Eteva kuntayhtymä noudattaa erityistä tukea tarvitsevien henkilöiden perhehoidon järjestämisessä muun muassa seuraavia lakeja ja asetuksia:

- Perhehoitolaki (263/2015)
- Laki (519/1977) ja asetus (988/1977) kehitysvammaisten erityishuollosta
- Laki (380/1987) ja asetus (759/1987) vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista
Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta ja iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista (980/2012), Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain 2 §:n muuttamisesta (267/2015)
- Sosiaalihoitolaki (1301/ 2014)
- Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000)
- Laki (734/1992) ja asetus (912/1992) sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista
- Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä (504/2002)
- Kunnallinen eläkelaki (549/2003)
- Työtapaturma- ja ammattitautilaki (459/2015)
- Hallintolaki (434/2003)
- Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019)
- Kotikuntalaki (201/1994)
- Tietosuojalaki (1050/2018)
- Lastensuojelulaki (417/2007).
- Kehitysvammalaki

1.2 Perhehoidon tarkoitus ja tavoite

Perhehoidolla tarkoitetaan henkilön hoidon tai muun osa- tai ympärivuorokautisen huolenpidon järjestämistä perhehoitajan yksityiskodissa tai henkilön kotona (Perhehoitolaki § 2). Perhehoitoa annetaan henkilölle, jonka hoitoa, kasvatusta tai muuta huolenpitoa ei voida tarkoituksenmukaisesti järjestää hänen omassa kodissaan tai muita sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja hyväksi käyttäen.

Perhehoidon tavoitteena on antaa hoidossa olevalle henkilölle mahdollisuus perheenomaiseen ja perhehoidossa olevan henkilön tarpeiden mukaiseen hoitoon ja läheisiin ihmissuhteisiin sekä perusturvallisuuden, itsemääräämisoikeuden ja sosiaalisten suhteiden edistämiseen (Perhehoitolaki § 1). Lasten ja nuorten perhehoidon tavoitteena on tukea kehitystä ja hyvinvointia sekä vanhempien jaksamista. Aikuisten perhehoidossa, edellisten lisäksi, on tärkeää yhteisöllisen asumisen järjestäminen sekä osallisuuden ja toimintakyvyn tukeminen ja ylläpitäminen.

Perhehoidon yhteisenä tavoitteena on henkilön yksilöllisyyden huomioiminen tukien ja edistään hänen itsenäistä suoriutumista ja itsemääräämisoikeuden toteutumista.

Asiakas, jolla on kehitysvamma tai muita erityistarpeita voi saada perhehoitoa joko kehitysvamma-tai lastensuojelulain nojalla. Tällöin perhehoidon perustana on palvelu-tai asiakassuunnitelma.

1.3 Perhehoidon organisaatio

Etevan perhehoitoyksikön vastuulla on perhehoidon suunnittelu, toteuttaminen ja arviointi lain ja asetusten sekä tämän toimintaohjeen mukaisesti. Perhehoitoyksikön tehtävänä on osaltaan varmistaa onnistunut ja tarpeen mukainen perhehoitosijoitus turvalliseen ja ennakkovalmennettuun kotiin.

Perhehoito kuuluu Etevan Elämän tuen tulosalueelle. Perhehoitoyksikölle on nimetty oma palvelupäällikkö.

Palvelupäällikön tehtäviin kuuluvat lähijohtaminen ja toimintojen kehittäminen, perhekotien hyväksyminen yhteistyössä perhehoidon ohjaajan kanssa sekä sisäisen ja ulkoisen yhteistyön toteuttaminen. Perhekotien seuranta ja valvonta sekä perhehoitajien rekrytointi ovat palvelupäällikön vastuulla. Palvelupäällikkö hyväksyy ja allekirjoittaa toimeksiantosopimukset ja vastaa kokonaisuudessaan perhehoitoyksiköstä.

Etevassa perhehoidon järjestämisestä huolehtivat perhehoidon vastuuhenkilöiksi nimetyt alueelliset perhehoidon ohjaajat yhteistyössä palvelupäällikön kanssa. Perhehoidon ohjaajalle kuuluu nimetyllä alueellaan toimivien perhehoitajien ja perhekotien toiminnan seuranta ja valvonta, perhehoitajien tukeminen, ohjaaminen ja neuvonta, koulutusten suunnitteleminen ja toteuttaminen, uusien perhehoitajien rekrytointi ja alueellisen toiminnan kehittäminen. Perhehoitoyksikön yhteystiedot ovat liitteessä 1.

Etevan sosiaaliohjaajat vastaavat palveluratkaisun tekemisestä saapuneen palvelupyynnön perusteella ja tiedottavat palvelutarpeesta perhehoitoyksikköön.

Yksilöllisen perhehoidon varmistamiseksi perhehoitoyksikön henkilöstön tehtäviin kuuluu tiivis yhteistyö Etevan sosiaaliohjaajien kanssa.

1.4 Perhehoidon muodot

Perhehoitoa toteutetaan pitkä- ja lyhytaikaisena. Lyhytaikainen perhehoito voi toteutua myös osavuorokautisena ja perhehoidettavan kotona.

1.4.1 Pitkäaikainen perhehoito

Perhehoito määritellään pitkäaikaiseksi, mikäli asiakas on sijoitettu perhehoitoon toistaiseksi tai määräaikaisesti yli 3 kuukaudeksi.

Pitkäaikainen perhehoito käynnistetään 3 kuukauden määräaikaisena toimeksiantosopimuksena. Ennen toistaiseksi voimassa olevan toimeksiantosopimuksen laadintaa arvioidaan mennyt 3 kuukautta. Arviointiin osallistuvat asiakas ja hänen läheisensä sekä Etevan ja asiakkaan kotikunnan edustajat.

Pitkäaikainen perhehoito on ensisijainen vaihtoehto lapsille ja nuorille, jotka eivät voi asua lapsuudenkodissaan. Aikuisten pitkäaikainen perhehoito voi olla joko itsenäiseen elämään kuntouttava välivaihe tai pysyvän asumisen ja elämisen järjestely. Ikääntyville pitkäaikainen perhehoito mahdollistaa rauhallisen vanhuuden kodinomaisessa ympäristössä.

1.4.2 Lyhytaikainen perhehoito

Lyhytaikainen perhehoito toteutetaan määräaikaisena.

Lyhytaikainen perhehoito tarjoaa lapsille, nuorille, aikuisille ja ikääntyneille kehitysvammaisille sekä muille erityistä tukea tarvitseville henkilöille tärkeitä ihmissuhteita ja vahvistavia kokemuksia.

Lyhytaikaista perhehoitoa voidaan toteuttaa:

- tukemaan asiakkaan kodissa tapahtuvaa hoivaa ja mahdollistamaan muun muassa omaishoitajien vapaapäivät sekä tukemaan asiakkaan itsenäistymistä ja perheen jaksamista
- mahdollistamaan pitkäaikaisen perhehoitajan vapaiden toteutumista ja koulutukseen tai muuhun perhehoitajaa tukevaan toimintaan osallistumista
- asiakkaan siirtyessä asumismuodosta toiseen (esimerkiksi ryhmäkotiin tai itsenäiseen asumiseen)
- Etevan muussa asumispalvelussa asuvalle asiakkaalle (esimerkiksi lomaviettomahdollisuus).

Lyhytaikaista perhehoitoa voidaan antaa joko perhehoitajan ja/tai asiakkaan omassa kodissa.

Yksittäisten koulutusten ja työnohjauksen ajalta lyhytaikaisen perhehoidon käyttämisestä sovi-
taan erikseen Etevan perhehoitoyksikön kanssa.

Lyhytaikainen perhehoito toteutuu asiakkaan kotikunnan myöntämien päivien mukaisesti. Asiak-
kaan läheiset ja perhehoitaja sopivat hoitajaksot yhdessä.

Lyhytaikainen perhehoito voi kestää enintään 14 päivää kuukaudessa asiakasta kohden. Eriks-
een sovittaessa tai yllättävissä tilanteissa määrä voidaan ylittää. Syynä voivat olla esimerkiksi asiakas-
perheen tarpeet ja/tai pitkäaikaisen perhehoitajan vapaan toteuttaminen.

1.4.3 Osavuorokautinen perhehoito

Osavuorokautinen perhehoito toteutetaan lyhytaikaisen perhehoidon tavoin määräaikaisena. Päi-
vien määrän määrittelee asiakkaan kotikunta. Etevassa osavuorokautinen perhehoito voi kestää
enintään 8 tuntia vuorokaudessa.

Osavuorokautinen perhehoito mahdollistaa lapsen, nuoren, aikuisen ja ikääntyvän henkilön pal-
velun tarpeen mukaan. Osavuorokautista perhehoitoa voidaan toteuttaa hoitajan ja/tai asiakkaan
omassa kodissa.

Osavuorokautinen perhehoito tukee asiakkaan kodissa tapahtuvaa hoivaa, luo mahdollisuuksia
muun muassa omaishoitajien vapaapäiville sekä asiakkaan itsenäistymiselle ja läheisten jaksami-
selle. Osavuorokautinen perhehoito mahdollistaa ihmissuhteiden syntyä ja tarjoaa vahvista-
via kokemuksia.

Osavuorokautinen perhehoito voi toteutua pääsääntöisesti korkeintaan 14 päivän aikana kuukau-
dessa.

1.4.4 Itsenäistymisvaiheen perhehoito

Itsenäistymisvaiheen perhehoidossa oleva asiakas asuu osan viikosta tai kuukaudesta muualla
kuin perhekodissa. Kyseessä voi olla esimerkiksi nuori, joka opiskelee toisella paikkakunnalla ole-
vassa oppilaitoksessa, mutta viettää viikonloput ja loma-ajat perhekodissa. Kyseessä voi myös olla
siirtymävaiheessa perhekodista ryhmäkotiasumiseen (tai päinvastoin) oleva asiakas, joka asuu
osan kuukaudesta perhekodissa ja osan ryhmäkodissa. Vastuu asiakkaasta on perhehoitajalla hä-
nen perhehoidossa ollessaan.

2 Perhehoidon prosessi

Perhehoidon onnistumisen kannalta on tärkeää, että perhehoitaja on saanut tehtävänsä ennakkovalmennuksen ja tunnistanut valmiutensa toimia perhehoitajana. Perhehoitaja on määritellyt valmiuksiensa pohjalta kykynsä ja resurssinsa suhteessa perhehoidon asiakkaiden tarpeisiin sekä perhehoidossa olevien henkilöiden läheisten ja viranomaisten kanssa tehtävään yhteistyöhön. Tärkeää on myös, että sijoitusprosessi tehdään huolellisesti ja perhehoitoa tarvitseva henkilö sijoitetaan juuri hänelle sopivaan perheeseen.

Perhehoito on suunnitelmallinen prosessi, jota myös arvioidaan ja kehitetään. Systemaattisen arvioinnin avulla perhehoitoon osallistuvat osapuolet voivat suunnata toimintaansa yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

Perhehoidon prosessi koostuu neljästä päävaiheesta: ennakkovalmennus, perhehoitosijoitus, perhehoidon toteuttaminen, arvioiminen sekä perhehoidon päättäminen.

2.1 Ennakkovalmennus

Perhehoitolain 6 § mukaan perhehoitajaksi aikovan henkilön on suoritettava tehtävän edellyttämä ennakkovalmennus ennen perhehoidon alkamista. Erityisistä syistä ennakkovalmennus voidaan suorittaa vuoden kuluessa sijoituksen alkamisesta.

Eteva vastaa ennakkovalmennuksen toteuttamisesta. Ennakkovalmennus toteutetaan joko perhekohtaisena tai ryhmämuotoisena. Ennakkovalmennuksessa huomioidaan perhehoidon erityistarpeet ja perhehoitajaksi aikovan osaaminen. Ennakkovalmennus sisältää kirjallisen ja suullisen arvioinnin perhehoitajan valmiuksista ja edellytyksistä toimia tehtävässä. Arviointi suoritetaan yhdessä ennakkovalmennuksesta vastaavien sekä perhehoitajaksi pyrkivien ja haluavien kanssa.

Ennakkovalmennustapaamisissa käsitellään teemoja, jotka valmentavat perhehoitajaa tulevaan tehtävään. Tapaamisten välillä tehdään yksilöllisiä tehtäviä.

Ennakkovalmennuksen tehtävänä on taata perhehoitoon sijoitettavalle mahdollisuus päästä valmennettuun perheeseen ja antaa perhehoitajan tehtävästä kiinnostuneelle tietoa, jotta hän voi tehdä omalta osaltaan päätöksen perhehoitajaksi ryhtymisestä.

2.2 Perhehoitoon sijoittaminen

Kunnan sosiaalityöntekijä arvioi henkilön perhehoidon tarvetta. Sijoitettavan henkilön mielipiteen lisäksi tiedustellaan läheisten mielipidettä. Kunnan työntekijä laatii suunnitellusta asiakkaasta palvelupyynnön Etevalle. Etevan sosiaalityö vastaa palveluratkaisun tekemisestä saapuneen palvelupyynnön perusteella ja tiedottaa palvelutarpeesta perhehoitoyksikköön.

Perhehoitoyksikön nimetty alueellinen perhehoidon ohjaaja valmistelee perhehoitoon sijoittamista kartoittamalla alueensa perhekodit ja ottaa yhteyttä sopivaksi katsomaansa perhekotiin.

Perhehoitaja ja perhehoidon ohjaaja arvioivat yhteistyössä saamiensa tietojen perusteella asiakkaan sijoittamista kyseiseen perhekotiin. Myönteisen päätöksen jälkeen aloitetaan toimeksianto-sopimuksen valmistelu sekä asiakkaan ja perhehoitajien tutustuminen tapaamisten ja tutustumiskäyntien merkeissä.

Perhehoitoon sijoittamisessa perhehoitoyksikön ohjaajat ja Etevan sosiaaliohjaajat tekevät tiivistä yhteistyötä. Tehtäväalueet on tarkennettu niin, että Etevan sosiaalityö työskentelee asiakkaan

kotikunnan ja asiakkaan ja hänen edustajiensa kanssa ja perhehoitoyksikön työntekijä perhekodin/perhehoitajien kanssa. Perhehoitoyksikön työntekijät ovat tarvittaessa yhteydessä muihin sijoittajatahoihin, jotka työskentelevät saman perhekodin kanssa.

Perhehoitajalla ei ole subjektiivista oikeutta tiettyyn sijoitukseen tai tiettyyn määrään sijoituksia.

2.3 Perhehoidon toteuttaminen ja arvioiminen

Perhehoitajan vastuulla on henkilön hoito ja huolenpito, yksilöllisten tarpeiden ja itsemääräämisoikeuden tukeminen, läheissuhteiden tukeminen ja yhteistyö Etevan kanssa. Perhehoidon toteutumisen arviointia tehdään säännöllisesti. Arviointiin osallistuvat asiakas ja hänen läheisensä, perhehoitaja ja nimetyn alueen perhehoidon ohjaaja sekä asiakkaan muun verkoston, kotikunnan ja Etevan sosiaalityön edustajat.

Perhehoidon toteutumisesta ja arvioimisesta lisää myös kohdasta 8.8.2.

2.4 Perhehoidon päättyminen

Perhehoitaja ja perhehoidon ohjaaja/palvelupäällikkö keskustelevat yhdessä perhehoidossa olevan henkilön tarpeista. Palvelupäällikkö tekee tarvittavat päätökset ja toimeksiantosopimus irtisanoaan.

Perhehoidon päättymisestä kerrotaan tarkemmin tämän ohjeen kohdassa 11.

3 Perhehoitajien rekrytointi

Perhehoitajien rekrytointia on tärkeä tehdä jatkuvasti, jotta perhehoidon tarpeisiin voidaan vastata. Perhehoidon tunnetuksi tekemisen lisäksi myös perhehoitajana toimimisen edellytyksien parantaminen tukee rekrytointia.

Rekrytointia toteutetaan lehti-ilmoituksin ja -artikkelein, joissa kerrotaan perhehoidosta ja alkavista ennakoivista toimenpiteistä. Rekrytoinnissa hyödynnetään myös sähköistä ja sosiaalista mediaa.

4 Perhehoitajan hyväksymisen edellytykset

Perhehoitajalla tarkoitetaan henkilöä, joka Etevan kanssa tekemänsä toimeksiantosopimuksen perusteella antaa perhehoitoa omassa tai asiakkaan kodissa. Toimeksiantosuhteiseksi perhehoitajaksi Eteva voi hyväksyä henkilön, joka koulutuksensa, kokemuksensa tai henkilökohtaisten ominaisuuksiensa perusteella on sopiva antamaan perhehoitoa.

Kuka voi ryhtyä perhehoitajaksi?

- Perhehoitaja on vastuullinen aikuinen, joka voi tarjota perhehoidossa olevalle henkilölle kodin ja sitoutuu tehtäväänsä.
- Henkilö on saanut ennakkovalmennuksen ja hänellä on hyväksyvä arvio tehtävän edellyttämistä valmiuksista.
- Perhehoitajana voi toimia parisuhteessa elävä tai yksin asuva.
- Perhehoitajan terveydentila on hyvä. Perhehoitoyksikkö ohjaa perhehoitajan työterveyshuollon piiriin sovitusti.

Lyhytaikaiseksi perhehoitajaksi ryhtyvältä voi palvelupäällikkö pyytää tarvittaessa lääkärintodistusta hänen terveydentilastaan sekä työkyvystään. Perhehoitaja vastaa lääkärintodistuksen kustannuksista itse.

- Perhehoitajalta vaadittavassa rikostaustaotteessa ei ole estäviä merkintöjä. Tarkemmin kohdassa 4.3.
- Perheenjäsenten ihmissuhteet ovat kunnossa ja perheen talous on vakaa.
- Perhehoitaja on yhteistyökykyinen. Yhteistyötahoja ovat mm. perhehoidon asiakkaan läheiset sekä kuntien työntekijät, perhehoidon ohjaaja ja palvelupäällikkö sekä Etevan sosiaalityön edustaja
- Perheen kaikki jäsenet hyväksyvät perhehoidon ja perhehoidossa olevalla henkilöllä on perheessä tasavertainen asema muiden perheenjäsenten kanssa.
- Perhehoitajana ei voi toimia hoidettavan henkilön oma lapsi, vanhempi, avo- tai aviopuoliso.

4.1 Ennakkovalmennus

Etevan perhehoitoyksikkö vastaa ennakkovalmennuksen järjestämisestä. Lakisääteinen ennakovalmennus on suoritettava ennen perhehoitajaksi ryhtymistä ja toimeksiantosopimuksen tekemistä. Valmennuksen keskeinen tehtävä on selvittää perhehoitajuudesta kiinnostuneen henkilön/perheen soveltuvuus tehtävään. Erityisistä syistä ennakovalmennus voidaan suorittaa vuoden kuluessa sijoituksen alkamisesta (Perhehoitolaki § 6). Erityinen syy voi olla muun muassa se, että perhehoitaja kuuluu perhehoitoon sijoitettavan lähiverkostoon ja sijoitus on tehty kiireellisesti.

Perhehoitajaksi ryhtyminen on elämänmuutos. Tämän vuoksi perheillä, jotka harkitsevat perhehoitajuutta tulee olla mahdollisuus saada ennalta riittävästi tietoa perhehoitajan tehtävästä. Näin he voivat tehdä tietoon perustuvan päätöksen perhehoitajaksi ryhtymisestä. Ennakkovalmennuksen tavoitteena on lisäksi taata perhehoidon laatu ja sijoitusten kestävyys. Kun perhehoitajaksi ryhtyvällä on riittävästi tietoja ja taitoja vastata perhehoidossa olevan henkilön yksilöllisiin tarpeisiin ja tehdä yhteistyötä muiden ihmisten kanssa, voidaan perhehoidossa olevalle taata hyvä hoito ja huolenpito. Jokaisella perhehoidon asiakkaalla on myös oikeus päästä hyvin valmentautuneeseen perheeseen.

4.2 Perhehoitajan valmiudet

Onnistunut perhehoitosijoitus edellyttää perhehoitajalta monia tietoja, taitoja ja ominaisuuksia, joita kutsutaan valmiuksiksi.

Perhehoitajalla tulee olla valmius

- tukea hyvän elämän toteutumista
- tukea kehitystä ja toimintakykyä voimavaralähtöisesti
- tukea henkilön yksilöllisiä tarpeita ja itsemääräämisoikeuden toteutumista
- tukea perhesuhteita ja yhteydenpitoa muihin läheisiin
- tehdä yhteistyötä
- sitoutua perhehoitajan tehtävään.

4.3 Perhehoitajan taustan selvittäminen

Laki velvoittaa selvittämään lasten kanssa työskentelevien rikostaustan (Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä 504/2002). Perhehoitajat ovat yksi ammattiryhmä, jota tämä laki koskee. Toimeksiantosopimuksen allekirjoittaja, palvelupäällikkö, pyytää perhehoitajalta rikosrekisterilain mukaisen rikostaustaotteen nähtäväksi. Rikostaustaote ei saa esityshetkellä olla kuutta kuukautta vanhempi eikä siinä saa olla merkintöjä seksuaali-, väkivalta- tai huumausainerikoksista. Ote palautetaan sen esittäneelle perhehoitajalle välittömästi, eikä siitä saa ottaa kopiota. Jos otteen esittämisestä on uuden perhehoitosijoituksen tapahtuessa kulunut yli kuusi kuukautta, pyydetään perhehoitajaa esittämään uusi ote. Perhehoitaja vastaa otteen kustannuksista itse.

Lyhytaikaisen ja osavuorokautisen perhehoitajan kohdalla rikostaustaote tarkistetaan ensimmäisen toimeksiantosopimuksen solmimisen yhteydessä kolmen vuoden välein sopimuksen uusimisen yhteydessä. Tarvittaessa rikostaustaote tulee esittää pyydettyä.

Perhehoitajaksi aikovan on annettava kirjallinen suostumus siihen, että Eteva pyytää henkilön kotikunnalta lausunnon esteettömyydestä perhehoitajaksi ryhtymiselle.

Eläkkeellä olevan henkilön hakeutuessa Etevan perhehoitajaksi tulee hänen toimittaa lääkärin lausunto terveydentilastaan ja työkyvystään palvelupäällikölle.

Perhehoitajaksi ryhtyvältä voi palvelupäällikkö pyytää tarvittaessa lääkärintodistusta Etevan osoittamassa terveydenhuollon toimipisteessä hänen terveydentilastaan sekä työkyvystään. Tarvittaessa lääkärintodistus voidaan pyytää myös voimassa olevan toimeksiantosopimuksen aikana.

Uusi perhehoitaja kustantaa lääkärintodistuksen itse, mikäli perhehoidon palvelupäällikön pyytää lääkärintodistusta voimassa olevan toimeksiantosopimuksen aikana, kustannukset maksaa Eteva kuntayhtymä.

4.4 Ehdottomat esteet perhehoitajana toimimiselle

Perhehoitajana ei voi toimia henkilö, jolla esimerkiksi

- on merkintä rikostaustaotteessa liittyen seksuaali-, väkivalta- tai huumausainerikoksiin
- perheessä käytetään fyysisiä rajoitusmenetelmiä, jotka eivät ole henkilön edun mukaisia
- on omassa perheessä käynnissä aktiivinen lastensuojelun asiakkuus biologisten lasten kanssa
- on fyysinen pitkäaikais sairaus, jonka ennustetaan aiheuttavan toimintakyvyn laskua
- on mielenterveyden häiriöitä tai sairauksia
- on päihdeongelma
- puoliso tai joku muu perheenjäsen vastustaa ennakoivaa toimintaa tuloa tai sijoitusta
- on hylkäävä arvio ennakoivasta toiminnasta.

5 Perhekodin hyväksymisen edellytykset

Perhekodilla tarkoitetaan perhehoitolain mukaisen toimeksiantosopimuksen tehneen perhehoitajan kunnan tai kuntayhtymän hyväksymää yksityiskotia, jossa annetaan perhehoitoa (Perhehoitolaki 3 §). Perhekodin soveltuvuuden hyväksyy kuntayhtymän palvelupäällikkö yhdessä nimetyn perhehoidon ohjaajan kanssa. Perhehoitolain mukaan perhekodin tulee olla rakenteeltaan, tiloiltaan ja varustetasoltaan sekä terveydellisiltä ja muilta olosuhteiltaan annettavalle hoidolle sopiva.

5.1 Millainen perhekodin tulee olla

- 1 Perhekodin tulee olla rakenteeltaan, tiloiltaan ja varustetasoltaan siellä annettavalle hoidolle sopiva.
- 2 Perhekodissa on myönteinen ilmapiiri.
- 3 Perhehoidossa olevalla henkilöllä on perhekodissa mahdollisuus yksityisyyteen. Pääsääntöisesti hänellä tulee olla oma huone. Perhehoitoon tulevalle henkilöllä on halutessaan mahdollisuus kalustaa ja sisustaa huoneensa. Lisäksi hänellä on mahdollisuus käyttää kaikkia kodin yhteisiä tiloja.
- 4 Perhehoidossa olevalla henkilöllä on tasa-arvoinen asema muiden perhekodin jäsenten kanssa.
- 5 Perhekodin tulee olla turvallinen. Perhekodin turvallisuutta koskevissa asioissa toimitaan kunkin alueen Pelastuslaitoksen ohjeen mukaisesti.
 - Perhehoitaja voi pyytää paikalliselta paloviranomaiselta ohjaus- ja neuvontakäynnin.
 - Perhekodissa tulee olla jokaisessa huoneessa palovaroitin. Mikäli kodissa on tulipesiä, suositellaan häikävaroitin hankintaa. Varoitimet tulee tarkistaa säännöllisesti.
 - Perhekodissa tulee olla sammutuspeite ja lisäksi suositellaan käsiammutinta.
 - Perhehoidossa olevien huonosti liikkuvien henkilöiden huoneet sijaitsevat rakennuksen ensimmäisessä kerroksessa tai siten, että makuuhuoneiden sijaintikerroksesta on suora uloskäynti.
 - Perhekodit tekevät omatoimisen palotarkastuksen 6 kuukauden välein. Oman pelastuslaitoksen "[Pientalon paloturvallisuusopas](#)" (toimitetaan perhehoitajille)
 - Perhehoitajan tulee hallita pelastamisen ja alkusammutuksen. Perhehoitoyksikkö järjestää perhehoitajille turvallisuus- ja alkusammutuskoulutuksia tarpeen mukaan.
 - Perhehoitaja vastaa perhekodin turvallisuudesta myös poikkeusolojen aikana ja hän on velvollinen tekemään paloviranomaisten tai perhehoidon ohjaajan esittämät mahdolliset turvallisuuteen liittyvät korjaustoimenpiteet välittömästi.

5.2 Perhekodin koko

Perhekodissa samanaikaisesti hoidossa olevien henkilöiden lukumäärään vaikuttavat:

- perhekodin tilojen koko
- perhekodissa asuvien perhehoitajien määrä
- perheeseen kuuluvien biologisten alle kouluikäisten lasten lukumäärä

Perhekodissa voidaan samanaikaisesti hoitaa enintään 4 henkilöä hoitajan kanssa samassa taloudessa asuvat alle kouluikäiset lapset ja muut erityistä hoitoa tai huolenpitoa vaativat henkilöt mukaan luettuina. Perhekodissa saadaan kuitenkin hoitaa samanaikaisesti enintään 6 henkilöä, jos perhekodissa asuu vähintään 2 hoitajaa, jotka täyttävät kelpoisuusvaatimukset. (Perhehoitolaki § 7)

Erityisistä syistä voidaan samanaikaisesti hoidettavien henkilöiden enimmäismäärästä poiketa. Erityisenä tilanteena pidetään lähinnä tilannetta, jossa perhehoidossa samanaikaisesti hoidetaan

vain täysi-ikäisiä henkilöitä, joiden keskinäinen kanssakäyminen ja perhehoitosijoituksen laatu yhdessä toimintakyvyn ja hoidon tarpeen kanssa tekevät mahdolliseksi poikkeamisen enimmäismäärästä. Lisäksi enimmäismäärästä voidaan poiketa, jos kyse on hoidon antamisesta sisaruksille tai saman perheen jäsenille. Hoidettavien määrä on kuitenkin suhteutettava perhehoitajien lukumäärään, hoidettavien tarvitsemaan hoitoon ja kasvatukseen sekä toiminnan luonteeseen. (Perhehoitolaki § 9)

Etevassa toimitaan edellä olevan kappaleen suhteen siten, että perhekodissa voidaan hoitaa samanaikaisesti enintään 7 henkilöä, jos perhekodissa annettavasta hoidosta, kasvatuksesta tai muusta huolenpidosta vastaa 2 päätoimista hoitopaikassa asuvaa henkilöä. Heistä toisella tulee olla tehtävään soveltuva koulutus ja riittävä kokemus vastuullisista hoito- ja kasvatustehtävistä. Soveltuvaksi tutkinnoksi katsotaan vähintään nykyinen toisen asteen tutkinto. Perhekodissa hoidettavien henkilöiden määrään sisältyy myös mahdolliset muiden perhehoidon järjestäjien perhekotiin sijoittamat asiakkaat.

6 Toimeksiantosopimus

Toimeksiantosopimuksessa perhehoitaja ja Eteva sopivat hoitosuhteeseen liittyvät molemminpuoliset oikeudet ja velvollisuudet. Toimeksiantosopimus tehdään jokaisen perhehoitoon sijoitetun osalta erikseen ja se tehdään aina ennen perhehoitoon tulevan henkilön muuttoa perheeseen. Sopimuksen allekirjoittavat perhehoitaja ja Etevan vastuullinen viranhaltija kuntayhtymän toimivaltaohjeen mukaan.

Toimeksiantosopimusta ei voi muuttaa yksipuolisesti. Kun perhehoidossa olevan henkilön tilanne tai hoitoisuus muuttuu, sopimusta tarkistetaan yhteisessä neuvottelussa. Pitkäaikaisessa perhehoidossa olevaa henkilöä koskeva toimeksiantosopimus tehdään toistaiseksi voimassaolevana. Toimeksiantosopimus tarkastetaan 3 kuukauden kuluttua pitkäaikaisen perhehoidon alkamisesta ja aina kun asiakkaan tilanne muuttuu. Hoidon vaativuutta arvioidaan yhteistyössä asiakkaan ja hänen läheistensä, kotikunnan sekä Etevassa asiakkaan kotikunnalle nimetyn sosiaaliohjaajan tai työntekijän, perhehoitajan ja perhehoidon ohjaajan kanssa.

Erikseen sovittaessa voi pitkäaikainen perhehoitosopimus olla myös määräaikainen. Lyhytaikaisessa perhehoidossa olevalle asiakkaalle sopimus tehdään aina määräaikaiseksi. Yleinen käytäntö on vuodeksi kerrallaan, asiakkaan kotikunnan myöntämän päätöksen mukaisesti.

6.1 Toimeksiantosopimuksen sisältö

Perhehoitolain 10 pykälän mukaan perhehoitajan ja kunnan tai kuntayhtymän välisessä toimeksiantosopimuksessa tulee sopia:

- 1 perhehoitajalle maksettavan palkkion määrästä ja suorittamisesta
- 2 perhehoidosta ja hoidon käynnistämisestä aiheutuvien kustannusten korvaamisesta sekä perhehoidossa olevan kalenterikuukausittaisten käyttövarojen maksamisesta
- 3 perhehoidossa olevan yksilöllisistä tarpeista johtuvien erityisten kustannusten korvaamisesta
- 4 hoidon arvioidusta kestosta
- 5 perhehoitajan oikeudesta vapaaseen, vapaan toteuttamisesta sekä palkkion maksamisesta ja kustannusten korvaamisesta vapaan ajalta
- 6 hyvinvointi- ja terveystarkastusten järjestämisestä; (29.6.2016/510)
- 7 perhehoitajalle annettavasta valmennuksesta, työnohjauksesta ja koulutuksesta sekä näiden toteuttamisesta; (29.6.2016/510)
- 8 toimeksiantosopimuksen irtisanomisesta; (29.6.2016/510)
- 9 tarvittaessa muista perhekotia ja perhehoitoa koskevista seikoista; (29.6.2016/510)
- 10 yhteistyöstä kunnan ja perhehoitajan kesken. (29.6.2016/510).

Toimeksiantosopimusta tarkistetaan hoidon kestoja tai sisältöä koskevien muutosten vuoksi sekä myös, kun sen tarkistamiseen muutoin on aihetta.

Tässä laissa tarkoitetun toimeksiantosopimuksen tehnyt ei ole työsopimuslain (55/2001) 1 luvun 1 §:ssä tarkoitetussa työsuhteessa sopimuksen tehneeseen kuntaan tai kuntayhtymään.

6.2 Toimeksiantosopimuksen irtisanominen ja purkaminen

Jos toimeksiantosopimuksessa ei ole toisin sovittu, voidaan toimeksiantosopimus irtisanoa päättymään irtisanomista seuraavan kahden kuukauden kuluttua (Perhehoitolaki § 12). Irtisanomisen tulee tapahtua kirjallisena.

Jos perhekoti tai siellä annettava hoito todetaan sopimattomaksi tai puutteelliseksi, perhehoidon ohjaaja ja perhehoitoyksikön palvelupäällikkö ohjaavat puutteiden korjaamiseen.

Jos puutetta ei korjata asetetussa määräajassa tai jos puutetta ei voida korjata ilman kohtuutonta vaivaa tai kohtuullisessa ajassa, toimeksiantosopimus voidaan purkaa välittömästi (Perhehoitolaki § 12).

Lyhytaikainen perhehoito perustuu määräaikaisuuteen ja toteutuneisiin hoitajaksoihin. Toimeksiantosopimus päättyy määräaikaan mennessä, ellei perhehoidettavan tai perhehoitajan elämäntilanteessa tapahdu sellaista muutosta mikä estää hoidon toteutumisen turvallisesti ja sovitusti määräajan päättymiseen asti.

7 Perhehoidon palkkiot ja korvaukset

Perhehoitajalle maksetaan hoitopalkkiota ja kulukorvausta. Lisäksi perhehoitajalle voidaan maksaa käynnistämiskorvausta. Perhehoitajalle maksettavista hoitopalkkioista ja muista kustannuskorvauksista säädetään tarkemmin perhehoitolaissa. Toimeksiantosopimuksessa sovitut korvausten määrät on tarkistettava kalenterivuosittain vuoden alusta STM:n määrittelemän elinkustannusindeksin edellisen vuoden lokakuun vuosimuutoksen mukaisesti.

Raportointi toteutuneesta hoidosta on edellytys hoitopalkkion ja kulukorvauksen maksamiselle. Jaksokohtainen kuukausittainen raportointi on välttämätöntä myös asiakasmaksu- ja kuntalaskutuksen toteuttamiseksi.

Pitkäaikaisessa perhehoidossa hoitopalkkio maksetaan sen kuukauden aikana, jolloin se on ansaittu. Kulukorvaus maksetaan seuraavan kuukauden palkanmaksun yhteydessä, toimitetun raportin perusteella.

Pitkäaikaisen perhehoitajan tulee raportoida, vaikka asiakastilanteessa ei olisi tapahtunutkaan muutoksia. Raporttilomakkeeseen tulee merkitä asiakkaan mahdolliset poissaolopäivät ja missä asiakas on ollut poissaoloajan. Raporttilomakkeella annettujen tietojen perusteella huomioidaan myös perhehoitajan vapaiden kuluminen. Pitkäaikaisen perhehoidon raporttilomake toteutuneista hoitotapojen toteutumisesta tulee toimittaa Etevaan viimeistään seuraavan kuukauden viidenteen päivään mennessä.

Lyhytaikaisen perhehoidon hoitopalkkio ja kulukorvaus maksetaan seuraavan kuukauden aikana, Etevan palkanmaksuaikataulujen mukaan, toimitettujen kuukausikohtaisten raporttien perusteella.

Lyhytaikaisen ja osavuorokautisen perhehoidon raporttilomake tulee toimittaa Etevaan välittömästi toteutuneen hoitotapojen jälkeen.

Allekirjoituksellaan perhehoitaja vakuuttaa hoidon toteutumisesta antamansa tiedot oikeiksi.

7.1 Hoitopalkkio

Perhehoidon asiakkaalle määritellään palvelutuote (tasot 1-3, liite 3), minkä mukaan perhehoitajalle maksetaan hoitopalkkio. Palvelutuotteen määrittelevät yhteistyössä asiakkaan kotikunta sekä Etevan palveluratkaisuyksikön ja perhehoitoyksikön edustajat.

Liitteessä 3 on esitetty perhehoitajalle maksettavien hoitopalkkioiden luokka ja suuruus.

Pitkäaikaisen perhehoidon palkkioluokat	A1, A2, A3 ja A4
Lyhytaikaisen perhehoidon palkkioluokat	A5, A6 ja A7
Osavuorokautisen perhehoidon palkkioluokat	B1, B2 ja B3
Tutustumiskäynnin palkkioluokka (enintään kuusi kertaa)	B1, B2 ja B3
Lyhytaikaisen/osavuorokautisen perhehoitajan osallistuminen koulutukseen/asiakaspalaveriin	A8 A8

Hoitopalkkiosta voi myös kieltäytyä.

Lyhytaikaiselle perhehoitajalle maksetaan palkkio paikalla olevien asiakkaiden mukaan.

Mikäli asiakkaan lyhytaikainen perhehoito ylittää 14 päivää kalenterikuukauden aikana, maksetaan hoitopalkkio ylimeneviltä päiviltä yhtä palkkioluokkaa alempana. Lyhytaikaisen perhehoidon toteutuessa palkkitasossa A5, palkkio laskee tasolle A8/B1 14 vrk ylittävien päivien osalta / kk.

Lyhytaikaisen ja osavuorokautisen perhehoitajan osallistuessa sovituksi koulutukseen maksetaan koulutuspäivästä A8 mukainen palkkio.

7.2 Kulukorvaus

Perhehoidossa olevan henkilön hoidosta ja ylläpidosta aiheutuvista kustannuksista perhehoitajalle maksetaan Etevan määrittelemä kulukorvaus K1 tai K2 (liite 3).

Asiakkaan poissaolopäiviltä kulukorvauksen määrä on puolet läsnäolopäivien kulukorvauksen määrästä, esimerkiksi pitkäaikaisen perhehoitajan vapaan tai asiakkaan kotiloman ajalta. Kulukorvaus kattaa tuolloin asumiseen liittyvät kiinteät kulut sekä alle 16-vuotiaan käyttövarat.

Perhehoitajalle maksetaan kulukorvaus täysimääräisenä vapaan ajalta, mikäli perhehoitajan kotiin tulee lyhytaikainen perhehoitaja vapaan ajaksi.

Mikäli lyhytaikainen perhehoito tapahtuu muualla kuin lyhytaikaisen perhehoitajan luona, kulukorvausta ei makseta lyhytaikaiselle perhehoitajalle.

Kulukorvaus on perhehoitajalle veronalaista tuloa, koska se käsitellään työkorvauksena verotuksessa. Perhehoitaja voi vähentää maksetun määrän verotuksessa tulonhankkimiskuluna. Suositellaan, että perhehoitaja käy verovirastossa selvittämässä ennakonpidätysprosenttinsa.

7.2.1 Pitkäaikainen perhehoito

Pitkäaikaisessa perhehoidossa kulukorvauksella katetaan perhehoidossa olevan asiakkaan:

- asumisesta aiheutuvia kustannuksia (esimerkiksi sähkö, vesi ja asunnon käytöstä aiheutuvat menot)
- ravinto, puhtaanapito ja henkilökohtainen puhtaus
- perusvaatetus, korkeintaan 800 € vuodessa
- koulussa tarvittavat liikuntavälineet
- tavanomaiset terveydenhuollon kustannukset, joita muun lainsäädännön nojalla ei korvata
- vammaispalvelulain mukaisten kuljetuspalveluiden ulkopuolelle jäävä liikkuminen ja matkat perhekodin lähiympäristössä
- kohtuullinen vapaa-ajan- ja harrastustoiminta
- alle 16-vuotiaan käyttöraha (vähintään määrä, joka vastaa kolmasosaa kulloinkin voimassa olevasta elatustuen määrästä)

Yli 16-vuotias saa eläke- ja muista tuloistaan käyttöönsä asiakasmaksulain mukaisen käyttövaran, ja tällöin hänelle ei makseta käyttörahaa (Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annettu laki 734/92 ja asetus 912/92).

Jos yli 16-vuotias asiakas on lastensuojelun sijoittama ja lastensuojelu perii asiakkaan kaikki tulot, on asiakkaan käyttövaroista sovittava lastensuojelun asiakassuunnitelmassa.

Mahdolliset kuukausittaisen kulukorvauksen lisäksi korvattavat kustannukset sovitaan tapauskohtaisesti.

Pitkäaikaisen perhehoidon kulukorvausluokka on K1.

7.2.2 Lyhytaikainen perhehoito

Kulukorvauksella katetaan perhehoidossa olevan henkilön:

- ravinto
- asuminen
- henkilökohtaiset tarpeet (puhtaus ja vaatehuolto).

Lyhytaikaisen perhehoidon kulukorvausluokka on K2.

7.2.3 Osavuorokautinen perhehoito

Osavuorokautinen perhehoito on kestoltaan korkeintaan 8 tuntia päivässä.

Osavuorokautisen perhehoidon toteutuessa muualla kuin asiakkaan kotona perhehoitajalle maksetaan kulukorvausta puolet kulukorvausluokan K2 mukaisesta korvauksesta.

Osavuorokautisessa perhehoidossa kulukorvauksella katetaan asiakkaasta syntyviä kuluja vastavasti kuin lyhytaikaisessa perhehoidossa.

7.2.4 Ensitapaaminen ja tutustumiskäynnit

Perheen ja perhehoitoperheen ensitapaamisesta ei makseta mahdolliselle tulevalle perhehoitajalle palkkiota eikä kulukorvausta.

Toimeksiantosopimuksessa määritellään asiakkaalle korkeintaan 6 enintään 8 tunnin mittaista tutustumiskäyntiä.

Tutustumiskäynneistä maksetaan toimeksiantosopimuksen mukainen osavuorokautisen perhehoidon palkkio. Tutustumiskäyntien toteutuessa muualla kuin asiakkaan kotona perhehoitajalle maksetaan kulukorvausta puolet kulukorvausluokan K2 mukaisesta korvauksesta.

Tutustumiskäynnit laskutetaan asiakkaan kotikunnalta palvelutuotteen mukaisesti.

7.3 Käynnistämiskorvaus

Perhehoitajalle maksetaan hoidon käynnistämisestä aiheutuvista tarpeellisista kustannuksista käynnistämiskorvaus (Perhehoitolaki 18 §).

Käynnistämiskorvauksen maksimimäärä perhehoidettavaa kohden määritetään perhehoitolaissa ja se tarkistetaan vuosittain indeksikorotuksella. Lyhytaikaisessa ja osavuorokautisessa perhehoidossa käynnistämiskorvaus on harkinnanvarainen.

Käynnistämiskorvauksella tehtävät hankinnat kohdennetaan aina perhehoidossa olevaan henkilöön.

Käynnistämiskorvauksella katetaan perhehoidon käynnistymisestä aiheutuvia kuluja, joita voivat olla muun muassa

- asuntoon kohdistuvat välttämättömät korjaus- ja muutostyöt
- irtaimistohankinnat ja huonekalut
- vuodevaatteet ja vuodesuojat
- muut perushankinnat.

Käynnistämiskorvausta voidaan käyttää vuoden kuluessa perhehoitosijoituksen tapahduttua. Käynnistämiskorvausta voidaan myöntää silloin, kun korvausta ei voi saada muun lainsäädännön nojalla. Esimerkiksi vammaisen tarvitsemat asunnon muutostyöt tai apuvälineet tulee ensisijaisesti hakea vammaispalveluna tai lääkinnällisenä kuntoutuksena.

Ennen Etevan maksamalla käynnistämiskorvauksella tehtäviä hankintoja perhehoitajan tulee tehdä yhteistyössä Etevan perhehoidon ohjaajan kanssa suunnitelma tarvittavista hankinnoista,

minkä perhehoidon ohjaaja valmistee ja esittää palvelupäällikölle. Päätös hankinnoista tehdään Etevan toimivaltaohjeen mukaisesti.

Käynnistämiskorvauksella tehdyt kaluste-, väline- tms. hankinnat ovat Etevan omaisuutta. Eteva kuntayhtymässä käynnistämiskorvauksella hankittujen tavaroiden on arvioitu kestävän 4 vuotta. Mikäli toimeksiantosopimus päättyy ennen tätä, Etevallalla on oikeus periä osa maksetusta käynnistämiskorvauksesta takaisin kuluneen ajan perusteella. Tällä summalla perhehoitajalla on halutesaan mahdollisuus lunastaa kyseiset tavarat itselleen.

Hankintoja tehtäessä ei saa käyttää henkilökohtaisia bonus- tai etuuskortteja.

7.4 Matkakorvaukset

Eteva suorittaa perhehoitajille matkakustannukset edullisinta matkustustapaa käyttäen. Mikäli joudutaan käyttämään omaa autoa, käytöstä suoritetaan korvaus kulloinkin voimassa olevan Kelan matkakustannusten korvaustaksan mukaisesti, kun:

- perhehoitaja tulee hoitamaan asiakasta tämän kotiin (korvataan enintään 150 km / suunta)
- lyhytaikainen / osavuorokautinen perhehoitaja osallistuu sovitusti asiakaspalaveriin
- perhehoitaja osallistuu sovitusti vertaisryhmiin, työnohjausryhmiin tai koulutuksiin.

7.5 Maksut perhehoidon keskeytyksen ajalta

Hoitopalkkion ja kulukorvauksen maksamisesta perhehoidon keskeytymisen ajalta sovitaan palvelupäällikön kanssa.

7.5.1 Perhehoitajan sairastuessa

Pitkäaikainen perhehoito

Mikäli pitkäaikainen perhehoito keskeytyy perhehoitajan sairausloman vuoksi, hänellä on oikeus saada palkkio 60 päivältä. Tämä edellyttää, että perhehoitaja toimittaa hyväksyttävän lääkärintodistuksen palvelupäällikölle, joka toimittaa sen palkanlaskentaan.

Perhehoidon ei tarvitse keskeytyä perhehoitajan sairauden vuoksi, mutta tuolloin on osoitettava, miten perhehoito on toteutettu sairausloman aikana. Jos pitkäaikaisen perhehoitajan sairausloma edellyttää lyhytaikaisen tai osavuorokautisen perhehoitajan käyttöä tai muuta tilapäishoitoa, sovitaan siitä yhdessä perhehoitoyksikön vastuutyöntekijän/palvelupäällikön kanssa.

Mikäli perhehoitoon sijoitettu henkilö siirretään perhehoitajan sairausloman ajaksi muualle hoitoon yli 14 vuorokauden ylittäväksi ajaksi. Tällöin kulukorvauksesta vähennetään 50 % niiltä täysiltä päiviltä, jolloin henkilön on pois pitkäaikaisesta perhehoidosta.

Lyhytaikainen perhehoito

Lyhytaikaisen ja osavuorokautisen perhehoitajan sairastuessa tulee hänen itsensä sopia perhehoidossa käyvien asiakkaiden ja omaisten kanssa hoitojaksojen ajankohdat uudelleen.

7.5.2 Perhehoidon keskeytyessä perhehoitajasta riippumattomasta syystä

Pitkäaikainen perhehoito

Pitkäaikainen perhehoito voi keskeytyä perhehoidossa olevan henkilön sairaalahoidon, omaisten luona vierailun tms. syyn vuoksi. Tällöin maksetaan pitkäaikaiselle perhehoitajalle asiakkaan ensimmäiseltä 30 poissaolopäivältä toimeksiantosopimuksen mukainen hoitopalkkio. Seuraavalta 60 päivältä hoitopalkkion suuruus on 50 % kokonaispalkkiosta. Hoidon jatkuessa sairaalassa tai

muussa hoitoyksikössä yli kolme kuukautta, järjestetään asiakassuunnitelmapalaveri perhehoidon jatkuvuuden arvioimiseksi.

Lyhytaikainen perhehoito

Lyhytaikainen perhehoito ja sen toteutuminen perustuvat asiakkaan ja perhehoitoperheen yhteisiin sopimuksiin. Sovittu hoitjakso on peruttava viimeistään 7 päivää ennen sen alkamista. Jos peruminen tapahtuu tämän jälkeen ilman pätevää syytä, perhehoitajalle maksetaan toimeksiantosopimuksen mukainen hoitopalkkio sovitun hoitjakson mukaisesti. Kunnalta tai muulta tilaajalta peritään sovitun jakson mukainen maksu ja sovitut vapaat katsotaan pidetyksi.

Päteväksi syyksi voidaan katsoa asiakkaan sairastuminen tai muu yllättävä tilanne asiakasperheessä. Tällöin perhehoitajalle maksetaan B1 mukainen hoitopalkkio yhdeltä päivältä.

Perhehoitajan peruessa jo sovitun jakson, palkkiota ei makseta eikä kuntamaksua laskuteta.

8 Perhehoitajan asema

Perhehoitajan oikeuksista ja hänen asemaansa koskevista asioista säädetään perhehoitolaissa ja niistä sovitaan tarkemmin toimeksiantosopimuksessa.

8.1 Tietojensaantioikeus

Perhehoitajalla on oikeus saada sellaiset hoidettavaa koskevat tiedot, jotka ovat välttämättömiä perhehoidon onnistumisen kannalta (Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 812/2000, § 17). Perhehoidossa olevaa henkilöä koskevat asiakirjat ja muut kirjalliset tiedot säilytetään asianmukaisesti lukitussa paikassa.

8.2 Vaitiolovelvollisuus

Perhehoitajalla on elinikäinen vaitiolovelvollisuus (Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 812/2000, § 15), mikä tarkoittaa sitä, että perhehoidossa olevaa henkilöä koskevia salassa pidettäviä tietoja ei saa ilmaista sivullisille edes siltä osin, kun ne koskevat muita kuin perhehoidossa olevaa henkilöä itseään. Salassa pidettäviä tietoja ei saa käyttää omaksi tai toisen hyödyksi tai toisen vahingoksi. Salassa pidettävistä tiedoista voi sivullisille antaa tietoa asiakkaan nimenomaisella suostumuksella tai hänen laillisen edustajansa suostumuksella. Laillisella edustajalla on oikeus saada tietoja. Perhehoitaja allekirjoittaa Etevan salassapitositoumuksen kahtena kappaleena, joista toinen jää perhehoitajalle ja toinen Etevalle. Salassapitositoumus koskee myös sosiaalista mediaa.

8.3 Ilmoitusvelvollisuus

Perhehoitaja on velvollinen ilmoittamaan perhekodissa tapahtuneista muutoksista nimetylle Etevan perhehoidon ohjaajalle (Perhehoitolaki § 21):

- suunnitellut vapaat ja niiden aikaiset järjestelyt
- elämäntilanteen muutokset, sairastumiset ja muut esteet työnteolle
- perhesuhteiden muutokset
- sattuneet tapaturmat ja väkivallan teot
- muut tärkeät perhehoitotyöhön vaikuttavat tekijät
- mahdolliset rajoittamistoimenpiteisiin verrattavat tilanteet

Lisäksi perhehoitaja ilmoittaa perhehoidon ohjaajalle asiakkaissa tai perhekodin henkilömäärässä tapahtuvat muutokset (Perhehoitolaki 21 §).

Mikäli perhekodissa joudutaan tilanteeseen, jossa perhehoidossa olevaa joudutaan fyysisesti rajoittamaan, tulee perhehoitajan ottaa välittömästi yhteyttä palvelupäällikköön.

8.4 Oikeus vapaaseen

Perhehoitolain mukaan perhehoitajalle tulee järjestää mahdollisuus vapaaseen, jonka pituus on kaksi vuorokautta kutakin sellaista kalenterikuukautta kohden, jona hän toiminut toimeksiantosopimuksen perusteella vähintään 14 vrk perhehoitajana (Perhehoitolaki § 13).

Lyhytaikaisen perhehoitajan vapaa korvataan rahana B1 palkkioluokan mukaan hoitopalkkion ja kulukorvauksen maksun yhteydessä silloin, kun hoitopäiviä kertyy kalenterikuukaudessa yli 14.

Pitkäaikaisella perhehoitajalla on oikeus vapaaseen kalenterivuositain. Yli 10 vuotta pitkäaikaisena perhehoitajana toimineella on oikeus vapaaseen enintään 50 päivää/vuosi, jolloin kertymä on noin neljä päivää kuukautta kohden. Alle 10 vuotta toimineella perhehoitajalla oikeus vapaaseen on 40 päivää/vuosi, jolloin kertymä on noin kolme päivää kuukaudessa.

Sopimuksen mukaisten vapaiden järjestelyistä sovitaan yhdessä perhehoidon ohjaajan ja tarvittaessa palvelupäällikön kanssa. Erikoistilanteet kuten vapaiden määrän ylitys, sovitaan perhehoidon palvelupäällikön kanssa.

Suosituksena on, että pidemmät vapaat sijoitetaan tasaisesti vuoden ajalle. Vapaa tulee pitää sen vuoden aikana, jolloin vapaa kertyy. Mahdollisesti käyttämättä jääneitä vapaita ei voida pitää seuraavana vuonna. Jos perhehoito päättyy niin, että vapaata on pidetty enemmän kuin kertymä edellyttää, liikaa maksetun palkkion ja kulukorvauksen osuus oikaistaan.

Mikäli perhehoidossa on useampi kuin yksi Etevan sijoittama asiakas, tulee vapaa järjestää kaikkien asiakkaiden osalta yhtä aikaa. Pääsääntöisesti asiakkaan vierailut läheisten luona eivät ole perhehoitajan vapaata. Hoitovastuu säilyy pitkäaikaisella perhehoitajalla.

Asiakkaan lähtiessä vapaaksi lasketaan täydet vuorokaudet. Asiakkaan lähtöpäivä ei ole perhehoitajan vapaa, mutta asiakkaan paluupäivä on perhehoitajan vapaa. Näin ollen esimerkiksi viikonlopusta (perjantai–sunnuntai) kuluu 2 vapaata ja maanantai–sunnuntai jaksosta kuluu 6 vapaata.

Pitkäaikaisen perhehoitajan tulee ilmoittaa vastuutyöntekijälle ennakoidusti (3 kk) pidemmät vapaansa asiakkaansa tilapäishoidon järjestymiseksi. Asiakkaan mennessä tilapäishoitoon pääasiallinen hoitaja täyttää asiakkaasta perustietolomakkeen.

8.5 Eläketurva

Perhehoitajan eläke-eduista säädetään Kunnallisessa eläkelaisissa (549/2003). Perhehoitajan eläketurva määräytyy peruseläkekertymän mukaisesti ja kertymän suuruus määräytyy hoitopalkkion mukaan.

Pitkäaikainen perhehoitaja voi jatkaa perhehoitajana yhteisestä sopimuksesta 70 ikävuoteen saakka. Lyhytaikaisena perhehoitajana voi yhteisestä sopimuksesta toimia 73 ikävuoteen saakka. Eläkkeelle jäämisestä perhehoitajan tulee sopia perhehoitoyksikön palvelupäällikön kanssa.

8.6 Perhehoitajan vakuutusturva

Toimeksiantosopimuksen tehneen kunnan tai kuntayhtymän on vakuutettava perhehoitaja työtaturma- ja ammattitautilain (459/2015) 3 §:n 1 momentin mukaisella vakuutuksella. Perhehoitajaan sovelletaan, mitä työtaturma- ja ammattitautilaissa säädetään työntekijästä, ja kuntaan tai kuntayhtymään sovelletaan, mitä työtaturma- ja ammattitautilaissa säädetään työnantajasta (30.12.2015/1645).

Kuntayhtymä ei ole ottanut perhehoitajalle vahingonkorvausvastuuvakuutusta. Perhehoitajan on hyvä neuvotella vakuutusyhtiönsä kanssa asiakkaan omaisuuteen kohdistuvien vahinkojen korvaamisen sisällyttämisestä kotivakuutukseen. Suositeltavaa on, että perhehoitaja hankkii laajennetun kotivakuutuksen. Perhehoitaja voi halutessaan ottaa hoitotehtävään liittyvän vastuuvakuutuksen.

8.7 Pitkäaikaisen perhehoitajan hyvinvointi ja terveystarkastus

Perhehoitolaki (29.6.2016/510, §15) velvoittaa kuntayhtymää järjestämään päätoimiselle toimeksiantosuhteisille perhehoitajille mahdollisuuden hyvinvointi- ja terveystarkastukseen joka toinen vuosi.

Terveystarkastusten tavoitteena on perhehoitajien hyvinvoinnin, terveyden ja toimintakyvyn arviointi, ylläpitäminen ja edistäminen sekä sairauksien ehkäiseminen ja tunnistaminen. Tarkastuksella tavoitellaan ongelmien tunnistamista ja hoitamista mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Samalla perhehoitajaa tuetaan tekemään hänen omaa terveyttään ja hyvinvointiaan edistäviä valintoja.

Hyvinvointi- ja terveystarkastukset ovat perhehoitajalle vapaaehtoisia.

Perhehoitajan vastuutyöntekijä voi ohjata perhehoitajan hyvinvointi- ja terveystarkastukseen, jos perhehoitajalla ilmenee jaksamisen haasteita tai muita perhehoitoon vaikuttavia tekijöitä.

Liite 5

8.8 Perhehoitajan tuki

8.8.1 Vastuutyöntekijän nimeäminen

Perhehoitolain (§ 15) mukaan perhehoitajalle on nimettävä tuen järjestämiseksi vastuutyöntekijä jokaista perhehoidossa olevaa henkilöä kohden. Etevässä perhehoidon järjestämisestä huolehtivat perhehoidon vastuuhenkilöiksi nimetyt alueelliset perhehoidon ohjaajat yhteistyössä palvelupäällikön kanssa. Vastuutyöntekijä kirjataan toimeksiantosopimukseen.

Etevan sosiaalityössä asiakkaan sosiaaliohjaaja määrättyy asiakkaan kotikunnan mukaan.

8.8.2 Ohjaus- ja valvontakäynnit

Etevan tehtävänä on valvoa, että sijoitus perhehoitoon toteutuu perhehoitolain mukaisesti ja perhehoidossa oleva henkilö saa sijoituksen aikana ne tarvitsemansa palvelut ja tukitoimet, jotka järjestetään Etevan toimesta. Pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävät tilat voidaan tarkastaa ainoastaan, jos tarkastaminen on välttämätöntä perhehoidossa olevan henkilön aseman ja asianmukaisten palvelujen turvaamiseksi. (Perhehoitolaki § 22)

Perhehoidon ohjaaja tekee suunnitelmallisia ohjaus-, tuki- ja valvontakäyntejä perhehoitajan luona vähintään kerran vuodessa. Ohjaus- ja valvontakäynneillä tarkistetaan toimeksiantosopimuksen sisältöä, suunnitelmia ja perhehoitajan tehtävässään jaksamista, yhteistyötä ja koulutustarvetta. Ohjaus- ja valvontakäynneistä raportoidaan säännöllisesti palvelupäällikölle sekä sovittu aluepäällikölle.

Lyhytaikaisen perhehoidon alkuvaiheessa yhteydenpito on kuukausittaista ensimmäiset kuusi kuukautta.

Pitkäaikaisen perhehoidon alkaessa on taustalla vähintään kolme kuukautta kestänyt pitkäaikainen määräaikainen perhehoito. Tänä aikana yhteydenpito tapahtuu vähintään kaksi kertaa kuukaudessa. Siirryttäessä pitkäaikaiseen perhehoitoon, yhteydenpito tapahtuu kuukausittain ensimmäisen puolen vuoden ajan, minkä lisäksi on vähintään yksi käynti perhehoitajan luona. Tämän jälkeen yhteydenpito tapahtuu vähintään yhden vuosittaisen perhehoitokäynnin ja muun jatkuvan yhteydenpidon kautta.

Tarkastuskäynti perhekotiin voidaan tehdä ennalta ilmoittamatta ja tarkastuksen tekijä on päästettävä kaikkiin perhekodin tiloihin. Tarkastuksesta on pidettävä pöytäkirjaa. (Perhehoitolaki § 22)

8.8.3 Täydennyskoulutus, vertaisryhmätoiminta ja työnohjaus

Eteva vastaa perhehoitajille järjestettävästä täydennyskoulutuksesta (Perhehoitolaki § 15).

Perhehoitajalle järjestetään koulutusta, valmennusta, työnohjausta, vertaisryhmätoimintaa sekä tukitiimitoimintaa tarpeen mukaan.

Perhehoitajalta toivotaan osallistumista ensisijaisesti Etevan järjestämiin ensiapu- ja paloturvallisuuskoulutuksiin ja erikseen perhehoitajille suunnattuun lääkehoidon koulutukseen sekä perhehoitajia koskevan muuttuvan lainsäädännön perehdytyksiin.

Lisäksi perhehoitajalla on mahdollisuus perustellusti ja sovitusti osallistua Etevan järjestämiin asiakastyötä tukeviin koulutuksiin. Asiakastyötä tukeviin koulutuksiin osallistuminen edellyttää aina yhteistä keskustelua perhehoidon ohjaajan, perhehoitajan ja palvelupäällikön sekä mahdollisesti asiakkaan kotikunnan kanssa.

Perhehoitajan Etevan ulkopuoliseen koulutukseen osallistumisesta päättää tulosaluejohtaja. Perhehoitajan työnohjaukseen osallistumisesta päättää aluepäällikkö.

Vertaisryhmätoiminnan toteutumisesta vastaavat pääsääntöisesti alueen perhehoidon ohjaajat. Vertaisryhmätoimintaa voidaan toteuttaa koulutuksellisenä ja konsultatiivisena. Työnohjausta voidaan toteuttaa ryhmätyönohjauksena ja tarvittaessa yksilö- tai perhekohtaisena työnohjauksena.

Työnohjausta ja vertaisryhmätoimintaa järjestetään tarvittaessa. Eteva vastaa vertaisryhmien ja työnohjausten kustannuksista, mistä tehdään erillinen päätös

Yksittäisten koulutusten, työnohjausten, vertaisryhmien tai muuten erikseen sovittavien toimintojen ajalta lyhytaikaisen perhehoidon käyttämisestä sovitaan erikseen vastuutyöntekijän ja tarvittaessa palvelupäällikön kanssa.

Perhehoitajille järjestetään vähintään kerran vuodessa kehittämispäivä.

Uuden perhehoitajan aloittaessa ja jo toimivan perhehoitajan tueksi kriisi- ja muutostilanteisiin voidaan nimetä mentor-perhehoitaja. Mentor-perhehoitajana toimii koulutettu Etevan perhehoitaja.

Perhehoitaja voi saada määräajaisesti lisätukea haastavissa asiakastilanteissa.

8.8.4 Perhehoitajan muistaminen

Pitkäaikaisia perhehoitajia muistetaan merkkivuospäivinä.

50- ja 60-vuotispäivä:

Palvelupäällikkö hankkii työnantajan puolesta yksilöllisen lahjan. Lahjan ja kukkien arvonlisäverollinen kokonaishankintahinta voi olla yhteensä enintään 70 €.

8.9 Lääkehoidon vastuut

Perhehoidon asiakkaat käyttävät julkisen terveydenhuollon lääkäripalveluita tai omakustanteisesti yksityislääkäreitä. Hoitosuhteessa oleva lääkäri vastaa asiakkaan hoidosta terveyden- ja sairaanhoidon osalta.

Perhehoidon toteuttamiseen liittyy usein myös asiakkaan lääkehoito. Lääkkeiden ja lääkehoidon tavoitteena on ehkäistä ja parantaa sairauksia tai hidastaa niiden etenemistä, ehkäistä sairauksien aiheuttamia komplikaatioita tai lievittää sairauden aiheuttamia oireita.

Lääkehoidon toteuttamisen avuksi THL on julkaissut Turvallinen lääkehoito - Opas lääkehoito-suunnitelman tekemiseen sosiaali- ja terveydenhuollossa -oppaan (2021). Tämän oppaan tarkoituksena on lääkehoidon vastuukysymysten määrittäminen eri toimialoille, lupakäytäntöjen yhdistäminen, työntekijöiden perehdyttäminen sekä lääkehoidon osaaminen ja ylläpitäminen. Opas kattaa siis myös ne tahot, joissa lääkehoidon toteuttaminen ei ole perustehtävä (perhehoito).

Oppaan mukaan jokainen lääkehoitoa toteuttava tai siihen osallistuva kantaa vastuun omasta toiminnastaan. Oppaassa korostetaan myös asenteiden sekä toimintakulttuurin kehittämistä. Hyvin organisoitu ja hallitusti toteutettu lääkehoito lisää henkilöturvallisuutta sekä palvelun laatua.

Lääkehoidon vastuun lisäksi perhehoitajalla on asiakkaan muun terveydentilan seurantavastuu perhehoidossa ja siitä tarvittaessa tiedottaminen perhehoidon ohjaajalle tai pääsääntöisesti asiakkaan hoitajana toimivalle.

8.9.1 Lääkehoidon vastuu pitkäaikaisessa perhehoidossa

Pitkäaikaisessa perhehoidossa perhehoitaja vastaa perhehoidettavan

- lääkemääräysten ajantasaisuudesta
- lääkkeiden hankinnasta (henkilö maksaa henkilökohtaiset, jatkuvassa käytössä olevat lääkkeet itse, huomioidaan asiakasmaksua määriteltäessä)
- lääkkeiden asianmukaisesta säilytyksestä
- lääkkeiden jakamisesta henkilökohtaiseen dosettiin lääkärin määräyksen mukaisesti
- lääkkeiden antamisesta henkilölle ja henkilökohtaisen lääkkeenoton valvonnasta
- lääkeseurannasta
- muiden käsikauppalääkkeiden arvioinnista ja antamisesta
- vanhentuneiden lääkkeiden ja välineiden asianmukaisesta hävittämisestä
- raportoi lääkehoidon toteutumisen poikkeamat perhehoidon vastuutyöntekijälle

8.9.2 Lääkehoidon vastuu lyhytaikaisessa ja osavuorokautisessa perhehoidossa

Asiakkaan pääsääntöinen hoitaja allekirjoittaa Lääkehoidon vastuu-lomakkeen ja ottaa näin vastuun jakamistaan lääkkeistä. Vastuulomake toimitetaan palvelupäällikölle sekä kopiona perhehoitajalle. Lisäksi pääsääntöinen hoitaja huolehtii siitä, että asiakkaan mukana on ajantasainen lääkelista jokaisella perhehoito- ja muuten toteutuvalla jaksolla (pitkäaikaisen perhehoitajan lomituspaikka).

Lyhytaikaisessa ja osavuorokautisessa perhehoidossa perhehoitaja vastaa perhehoidettavan

- henkilökohtaisen dosetin /annospussin asianmukaisesta säilyttämisestä
- lääkkeiden antamisesta, valvonnasta ja tarvittaessa dokumentoinnista
- tarvittavien muiden lääkkeiden arvioinnista yhdessä pääsääntöisen hoitajan (esimerkiksi äiti/isä, pitkäaikainen perhehoitaja) kanssa
- **raportoi pääsääntöiselle hoitajalle lääkehoidon toteutumisen poikkeamat**
- raportoi lääkehoidon toteutumisen poikkeamat pääsääntöiselle hoitajalle ja perhehoidon vastuutyöntekijälle

9 Perhehoidossa olevaa henkilöä koskevat asiat

9.1 Perhehoidossa olevan henkilön vakuutukset

Eteva on ottanut perhehoidossa olevalle asiakkaalle yksityistapaturmavakuutuksen. Se on täysajan tapaturmavakuutus, joka on voimassa ympäri vuorokauden kaikkialla maailmassa. Eteva ei ole ottanut perhehoidon asiakkaalle vahingonkorvausvastuuvakuutusta.

Toimintaohje tapaturman sattuessa asiakkaalle löytyy **liitteestä 4**.

9.2 Perhehoidossa olevan henkilön yksityis- ja käyttövarat

Perhehoidossa olevan henkilön varoista huolehtiminen kuuluu ensisijaisesti hänelle itselleen tai hänen edunvalvojalleen. Täysi-ikäiselle henkilölle voidaan määrätä edunvalvoja, mikäli henkilö ei itse kykene huolehtimaan itseään tai omaisuuttaan koskevista asioista. Tavoitteena on rajoittaa henkilön omaa vapautta toimia mahdollisimman vähän. Edunvalvojana voi toimia tehtävään suostuva henkilö, jolla on riittävä kokemus ja taidot. Edunvalvoja puolustaa päämiehensä etuja ja edustaa tätä asioissa, jotka on määrätty hänen tehtäväkseen.

Perhehoitajan tulee sopia asiakkaan, huoltajan tai edunvalvojan kanssa käyttövarojen käytöstä ja käyttöä koskevista periaatteista. Käyttövarojen maksamisesta ja muista raha-asioiden hoitamisesta sovitaan toimeksiantosopimuksessa.

Pitkäaikaisessa perhehoidossa alle 16-vuotiaan asiakkaan käyttövarat sisältyvät kulukorvaukseen. Myös muun lain kuin lastensuojelulain mukaan sijoitetuille asiakkaille annetaan lastensuojelulain mukaiset käyttövarat. Lyhytaikaisessa ja osavuorokautisessa perhehoidossa asiakkaan käyttövaroista huolehtivat huoltajat tai edunvalvojat.

Yli 16-vuotiaille asiakkaille kuuluu vähintään asiakasmaksulain mukainen käyttövara.

Käyttövara on tarkoitettu perhehoitoon sijoitetun asiakkaan yksityiseen käyttöön hänen toiveensa ja mieltymyksensä huomioon ottaen. Pitkäaikaisen perhehoitajan olessa vapaalla, on asiakkaalle varattava käyttövara henkilökohtaiseen käyttöön perhehoitajan vapaan ajaksi.

Asiakasvaraseurannasta huolehtivat edunvalvojat tai huoltajat. Palvelupäälliköllä on oikeus saada perhehoitajalta selvitys asiakkaan käyttövarojen saamisesta tarvittaessa.

Pitkäaikaisessa perhehoidossa asuvan henkilön perhekodissa olevasta kiinteästä omaisuudesta on pidettävä omaisuusluetteloa. Omaisuusluettelo laaditaan perhehoidon alkaessa yhdessä edunvalvojan tai asiakkaan kanssa. Omaisuusluetteloa päivitetään reaaliaikaisesti perhehoitajan ja edunvalvojan yhteistyönä.

10 Perhehoidon päätyminen

Perhehoito voi päättyä

- perhehoitajan lopettaessa perhehoitajan tehtävässä toimimisen
- perhehoidon asiakkaan tarpeiden muuttuessa
- perhehoidon asiakkaan kuollessa
- perhehoitajan siirtyessä eläkkeelle
- kun perhekodissa annettu hoito todetaan sopimattomaksi/puutteelliseksi.

Perhehoidon päättyessä käydään tilanteeseen liittyen yhteinen päätösneuvottelu, missä osallisena on erikseen sovittavat henkilöt.

10.1 Perhehoitaja lopettaa toiminnan

Perhehoitaja tekee ilmoituksen perhehoitotoiminnan lopettamisesta vähintään kaksi kuukautta ennen perhehoidon päättymistä. Toimeksiantosopimukset irtisanotaan kirjallisesti samaan aikaan.

Perhehoitaja ja Etevan sosiaalityö sekä tarvittaessa perhehoidon ohjaaja pitävät neuvottelun, jossa keskustellaan perhekodissa asuvien henkilöiden uudelleensijoittamisesta sekä muun muassa siitä, mitä tapahtuu käynnistämiskorvauksella hankituille tavaroille. Etevan sosiaalityö ottaa yhteyttä perhehoidossa olevien henkilöiden kotikuntaan ja omaisiin ja keskustelee heidän kanssaan eri vaihtoehdoista. Sijoittava kunta tekee tarvittavat päätökset.

Perhehoidossa olevien henkilöiden muuttaessa, perhehoitaja kertoo heidän arjestaan ja toimintakyvystään uuteen hoitoyksikköön. Asiakkaan omat asiakasasiakirjat siirtyvät hänen mukanaan. Perhehoitajalle yksilöidysti toimitettuja asiakirjoja ei saa luovuttaa uuteen hoitoyksikköön, vaan perhehoitaja toimittaa asiakirjat Etevalle arkistoitavaksi tai hävitettäväksi.

10.2 Perhehoidossa olevan henkilön tarpeet muuttuvat

Perhehoitajan todetessa, että perhehoito ei ole enää tarkoituksenmukaista perhehoidossa olevan henkilön kohdalla, hän ottaa yhteyttä perhehoidon ohjaajaan. Neuvottelussa kunnan sosiaalityön, Etevan sosiaalityön, perhehoitajan, asiakkaan ja hänen läheistensä kanssa sovitaan jatkotoimenpiteistä.

10.3 Perhehoidossa oleva henkilö kuolee perhekodissa

Perhehoitaja ilmoittaa kuolemantapauksesta hätäkeskukseen (puh. 112), ja asian hoito siirtyy viranomaisille.

Perhehoitaja ilmoittaa tapahtumasta perhehoidon ohjaajalle ja sopii asian ilmoittamisesta omalle viranomaisten ja perhehoidon ohjaajan kanssa. Perhehoitoyksikkö järjestää perhehoitajalle tarvittavan tuen. Perhekodissa voidaan järjestää muistotilaisuus. Perhehoitaja palauttaa hallussaan olevat perhehoidossa olevaa henkilöä koskevat asiakirjat Etevaan.

10.4 Perhehoitajan siirtyminen eläkkeelle

Perhehoitaja kuuluu työeläketurvan piiriin.

Perhehoitajan tulee ilmoittaa eläkkeelle siirtymisestä hyvissä ajoin perhehoidon ohjaajalle. Perhehoidon päättymisen ajankohdasta ja asiakkaan tulevasta asumispaikasta sovitaan yksilöllisesti asiakkaan tarpeet huomioiden.

10.5 Perhehoitosuhteen purkaminen

Jos perhekoti tai siellä annettava hoito todetaan sopimattomaksi tai puutteelliseksi, perhehoidon palvelupäällikön tulee pyrkiä tarvittaessa yhdessä perhehoidon ohjaajan kanssa saamaan aikaan korjaus vallitseviin epäkohtiin. Toiminnassa havaituista puutteista tai epäkohdista on heti keskusteltava yhdessä perhehoitajan kanssa. Perhehoitajalla on mahdollisuus kertoa oma näkemys tilanteesta sekä tarvittaessa ryhtyä toimenpiteisiin tilanteen korjaamiseksi yhdessä sovittavalla tavalla. Keskinäisen luottamuksen säilymiselle luo edellytyksiä tilanteen avoin selvittäminen sekä nopea tilanteisiin puuttuminen.

Jos puutetta ei korjata asetetussa määräajassa tai jos puutetta ei voida korjata ilman kohtuutonta vaivaa tai kohtuullisessa ajassa, toimeksiantosopimus voidaan purkaa välittömästi (Perhehoitolaki § 12). Perhehoidossa olevien henkilöiden hoito tulee tällöin järjestää hänen etunsa ja tarpeidensa mukaisella tavalla. Tarvittaessa perhehoidossa olevat henkilöt siirretään heidän tarpeitaan vastaavaan muuhun hoitopaikkaan. (Perhehoitolaki § 22)

10.6 Hoitopalkkio ja kulukorvaus perhehoidon päättyessä

Kun perhehoito päättyy toimeksiantosopimuksen irtisanomiseen, maksetaan pitkäaikaisessa perhehoidossa hoitopalkkio ja kulukorvaus täysimääräisenä irtisanomisajalta (Perhehoitolaki § 16 ja 17). Mikäli perhehoidossa oleva henkilö sijoitetaan muulle irtisanomisaikana, perhehoitajalle maksetaan hoitopalkkiota täysimääräisenä enintään irtisanomisajan loppuun. Lisäksi hänelle maksetaan edellä mainitulta ajalta 50 % kulukorvauksesta.

Irtisanomisajasta riippumatta toimeksiantosopimus päättyy, kun perhehoidossa oleva henkilö kuolee. Tällöin hoitopalkkiota maksetaan täysimääräisesti 30 päivän ajan. Kulukorvausta maksetaan 30 päivän ajalta 50 %.

Liite 1 Perhehoitoyksikön yhteystiedot

Perhehoidon palvelupäällikkö

Nina Saastamoinen

Karhukuja 1, 04600 Mäntsälä

p. 040 304 7356, sähköposti: nina.saastamoinen@eteva.fi

Perhehoidon ohjaaja, Läntinen perhehoidonalue

Anna Lindqvist

Valtatie 26 D, 03600 Karkkila

p. 040 304 7801, sähköposti: anna.lindqvist@eteva.fi

Perhehoidon ohjaaja, Keskinen perhehoidonalue

Tuula Suokonautio

Alhotie 24, 04430 Järvenpää

p. 040 304 7802, sähköposti: tuula.suokonautio@eteva.fi

Perhehoidon ohjaaja, Itäinen perhehoidonalue

Marjo-Riitta Nieminen

Alhotie 24, 04430 Järvenpää

p. 040 304 7075, sähköposti: marjo-riitta.nieminen@eteva.fi

Liite 2 Perhehoidon tasot

Perhehoito, taso 1

Perhehoidossa oleva asiakas on kehitysvammainen, vammainen tai muu palvelusta hyötyvä henkilö, jonka perushoitoa, kasvatusta, ohjausta ja huolenpitoa ei voida tarkoituksenmukaisesti järjestää hänen omassa kodissaan tai muita sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita hyödyntäen.

Asiakas selviytyy päivittäisistä, arkielämän vaatimista asioista pääsääntöisesti itsenäisesti, mutta tarvitsee joissakin asioissa ja joillakin osa-alueilla ohjausta, apua ja tukea. Hän on usein lievästi kehitysvammainen tai hänellä voi olla laaja-alaisia oppimisvaikeuksia. Öisin hän toimii itsenäisesti. Asiakas kykenee toimimaan ryhmässä itsenäisesti tai vähäisellä tuella. Asiakas kykenee liikkumaan omatoimisesti kotona ja kodin ulkopuolella.

Perhehoito, taso 2, vaativa

Vaativassa perhehoidossa oleva asiakas on vaikea- ja/tai monivammainen tai muuten vahvaa psyykkistä ja sosiaalista apua ja tukea tarvitseva henkilö, jonka hoitoa, kasvatusta ja huolenpitoa ei voida tarkoituksenmukaisesti järjestää hänen omassa kodissaan tai muita sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita hyväksi käyttäen.

Vaativan perhehoidon asiakas tarvitsee merkittävää apua vammaan tai sairauksiin liittyviin toimenpiteisiin. Hän tarvitsee runsaasti ohjausta, apua ja tukea vuorovaikutuksen, toimintakyvyn ylläpidon, päivittäisen selviytymisen ja ryhmässä toimimisen tueksi. Vaativan perhehoidon asiakkaalla esiintyy haastavaa käyttäytymistä satunnaisesti.

Asiakas selviytyy päivittäisistä arkielämän vaatimista asioista, kun saa jatkuvaa apua, jonka tarvetta hänellä on useilla elämän osa-alueilla ja myös ajoittain yöaikaan.

Tavoitteena on kotiolosuhteissa annettavan hoivan ja huolenpidon lisäksi edistää asiakkaan toimintakykyä kuntoutuksellisin keinoin.

Perhehoito, taso 3, erityisen vaativa

Erityisen vaativaa perhehoitoa saava asiakas on vaikea- ja/tai monivammainen tai muuten kattavaa ja laajaa apua tarvitseva henkilö, jonka hoitoa, kasvatusta ja huolenpitoa ei voida tarkoituksenmukaisesti järjestää hänen omassa kodissaan tai muita sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita hyödyntäen.

Erityisen vaativan perhehoidon asiakas tarvitsee runsaasti ja jatkuvasti apua vammaan tai sairauksiin liittyviin toimenpiteisiin sekä jatkuvaa, laaja-alaista avustamista, ohjausta ja tukea vuorovaikutuksen, toimintakyvyn ylläpidon ja päivittäisen selviytymisen tueksi.

Tavoitteena on kotiolosuhteissa annettavan hoivan ja huolenpidon lisäksi edistää asiakkaan toimintakykyä kuntoutuksellisin keinoin. Perhehoitajan valinnassa kiinnitetään huomiota ammatilliseen pohjakoulutukseen ja mahdollisuuteen toimia päätoimisesti perhehoitajana. Erityisen vaativaa perhehoitoa tarvitsevia asiakkaita voi kerrallaan olla vain yksi asiakas perhehoitajaa kohden, muut mahdolliset asiakkaat ovat perhehoidon tai vaativan perhehoidon asiakkaita. Jo perhehoidossa olevan asiakkaan palvelutuotteen muuttuessa esimerkiksi vaativasta erityisen vaativaksi, voidaan olla noudattamatta yksi asiakas perhehoitajaa kohden -periaatetta. Tällöin tilanne arvioidaan kokonaisuudessaan erikseen.

Liite 3 Perhehoitajien palkkiot ja kulukorvaus

PERHEHOITAJIEN PALKKIOT 1.1.2022

Pitkäaikainen perhehoito, korotus 2,46%

Taso 1 / A1 $1449,08 + 35,65 = 1484,73 \text{ €/kk}$

Taso 2 / A2 $1953,55 + 48,06 = 2001,61 \text{ €/kk}$

Taso 3 / A3 $2364,58 + 58,17 = 2422,75 \text{ €/kk}$

A4 Itsenäistymisvaihteen perhehoito

(osa-aikainen) $835,77 + 20,29 = 856,06 \text{ €/kk}$

Lyhytaikainen perhehoito, korotus 2,46%

Taso 1 / A5 $65,55 + 1,61 = 67,16 \text{ €/vrk}$

Taso 2 / A6 $96,89 + 2,38 = 99,27 \text{ €/vrk}$

Taso 3 / A7 $122,90 + 3,02 = 125,92 \text{ €/vrk}$

Osavuorokautinen perhehoito/tutustumiskäynti (enintään 8 tuntia), korotus 2,46%

Taso 1 / B1 $48,44 + 1,19 = 49,63 \text{ €/pv}$

Taso 2 / B2 $64,61 + 1,59 = 66,20 \text{ €/pv}$

Taso 3 / B3 $81,93 + 2,02 = 83,95 \text{ €/pv}$

Asiakaspalaveriin osallistuminen, korotus 2,46%

A8 $48,44 + 1,19 = 49,63 \text{ €/pv}$

KULUKORVAUKSET 1.1.2021

Pitkäaikainen perhehoito, korotus 3,13%

K1 $25,00 + 0,78 = 25,78 \text{ €/pv}$

poissaolopäiviltä -50% (12,89 €)

Lyhytaikainen perhehoito, korotus 3,13%

K2 $19,95 + 0,62 = 20,57 \text{ €/pv}$

Osavuorokautinen perhehoito/tutustumiskäynti

enint. 8 tuntia kestävästä perhehoidosta -50% (10,29€)

Mikäli hoito toteutuu muualla kuin lyhytaikaisen tai osavuorokautisen perhehoitajan kotona, ei kulukorvausta makseta.

Lyhytaikaisen perhehoitajan osallistuessa asiakaspalaveriin, maksetaan hänelle A8 mukainen palkkio. Asiakaspalaveriin osallistuminen ei vähennä kunnan myöntämiä päiviä. Tutustumiskäynnit (enintään 6 kertaa) sovitaan erikseen (asiakassuunnitelmapalaverissa) ja kirjataan toimeksiantosopimukseen.

Kilometrikorvaukset pääsääntöisesti Kelan maksaman korvauksen mukaan.

Alle 16-vuotiaan pitkäaikaisen perhehoidon asiakkaan käyttövara v. 2021 55,78 e/kk. (sidottu STM:n määrittelemään elinkustannusindeksiin, perustuu elatustukeen) selvitetään v. 2022 taso.

Liite 4 Toimintaohje tapaturman sattuessa

Asiakkaan tapaturma perhehoidossa

Kun asiakkaalle sattuu tapaturma, käytetään ensisijaisesti julkisen terveydenhuollon palveluita. Tapaturmasta täytetään toimintayksikössä LähiTapiolan vakuutustodistus-lomake. Perhehoitaja toimittaa lomakkeen hoitopaikkaan. Tämän perusteella hoitolaitos/lääkäri lähettää laskut suoraan LähiTapiolaan. Tämän lisäksi perhehoidon ohjaaja / perhehoidon palvelupäällikkö täyttää vahinkoilmoitus-lomakkeen yhteistyössä perhehoitajan kanssa ja se toimitetaan suoraan LähiTapiolaan.

Huomioitavaa on, mikäli tapaturma tapahtuu henkilön ollessa nousemassa ajoneuvoon tai poistumassa ajoneuvosta, niin näissä tilanteissa korvaus käsitellään ajoneuvon liikennevakuutuksen piirissä.

Perhehoitajan tapaturma

Perhehoitajalle sattuneesta tapaturmasta ilmoitetaan perhehoidon palvelupäällikölle tai alueen vastuutyöntekijälle. Tapaturmasta tulee täyttää työtapaturmailmoitus, joka lähetetään If vakuutusyhtiöön käsiteltäväksi. Tämän tekee alueen vastuutyöntekijä.

Huomioitavaa on, mikäli tapaturma tapahtuu henkilön ollessa nousemassa ajoneuvoon tai poistumassa ajoneuvosta, niin näissä tilanteissa korvaus käsitellään ajoneuvon liikennevakuutuksen piirissä.

Siinä tapauksessa, että esimies/palvelupäällikkö ei saa todistusta tehtyä välittömästi, hän tai hänen sijaisenaan toimiva esimies/palvelupäällikkö, toimittaa todistuksen viipymättä hoitolaitokseen tai viimeistään viikon eli seitsemän päivän sisällä tapahtuneesta.

Mikäli palvelupäällikkö tai vastuutyöntekijä eivät ole paikalla, vahingoittunut perhehoitaja hakeutuu hoitoon ja ilmoittaa kyseessä olevan työtapaturman. Hoitoon voi hakeutua joko julkisen puolen palveluihin tai lähimmälle Ifin terveystalouden yhteistyökumppaneille. Yhteistyökumppanit löytyvät osoitteesta if.fi/sairaanhoitoverkosto. **Lisäksi ilmoitetaan vakuutuksenottaja Eteva kuntayhtymä, työtapaturmavakuutuksen numero 351-0728072-M sekä y-tunnus 0203300-9.** Vakuutustodistus tulee toimittaa hoitopaikkaan viimeistään seitsemän päivän kuluttua.

Edellisten toimenpiteiden lisäksi vakavan työtapaturman sattuessa palvelupäällikkö ilmoittaa siitä välittömästi turvallisuus@eteva.fi sähköpostilla työsuojauspalvelupäällikölle.

Kustannukset ja mahdolliset korvaukset

Perhehoitajien työtapaturmiin ja asiakkaiden tapaturmiin liittyviä kuluja ei makseta kuntayhtymästä, vaan laskut sekä muutkin näihin liittyvät maksuvaatimukset tulee osoittaa asiakkaiden kohdalta suoraan LähiTapiolaan osoitteella LähiTapiola-ryhmä, Korvauskäsittely, 02010 LÄHITAPIOLA. Perhehoitajien osalta: IF Vakuutusyhtiö, If Henkilökorvauspalvelu, 5012014-409, 000003. Vastaa Ifin tekemiin tiedusteluihin heti, näin nopeutat korvausasiasi etenemistä.

Itse maksettuihin kuluihin pitää muistaa liittää tieto, jossa kerrotaan vahingoittunutta henkilöä koskevat tiedot ja pankkitili, jolle suoritukset halutaan maksettaviksi. Ulkopuolisen yrityksen laskuttaessa kuluja, tulee laskuun muistaa merkitä tieto, ketä henkilöä lasku koskee.

Liite 5 Hyvinvointi ja terveystarkastus

Työterveyshoitajien yhteystiedot paikkakunnittain

Ajanvaraus; 0104140666, jos et tavoita työterveyshoitajaa, jätä hänelle soittopyyntö

Espoon, Karkkilan, Lohjan ja Vihdin perhehoitajat
Lohja

Työterveyshoitaja Noora Kaila
Laurinkatu 34 2krs, 08100 Lohja

Hämeenlinnan, Mäntsälän ja Nurmijärven perhehoitajat
Hyvinkää

Työterveyshoitaja Tiina Pengerkoski
Hämeenkatu 9 A, 05800 Hyvinkää

Hollolan, Iitin, Kärkölen ja Orimattilan perhehoitajat
Lahti

Työterveyshoitaja Kaija Pertomaa
Vuorikatu 4, 15110 Lahti

Pornaisen, Porvoon ja Sipoon perhehoitajat
Porvoo

Työterveyshoitaja Birgitta Malmberg
Näsin koulukatu 2, 06100 Porvoo

ETEVA

Karhukuja 1
PL 43
04600 Mäntsälä

Puh. 020 692 100
etunimi.sukunimi@eteva.fi
www.eteva.fi

Y-tunnus 0203300-9